

فراوانی استرس هیپرگلیسمی در بیماران بستری شده دو روزه تا چهارده ساله بیمارستان کودکان قائم (عج) همدان

دکتر زهرا رضوی^۱، دکتر ایرج رضانی^۲

چکیده

زمینه و هدف: استرس هیپرگلیسمی، در بزرگسالان در شرایط بالینی نظیر سوختگی، سکته‌های مغزی و قلبی و بیمارانی که به هر دلیلی در بخش مراقبت‌های ویژه بستری می‌شوند و در کودکان در مواردی مانند بیماری‌های تبار و گاستروانتریت‌های شدید به کرات گزارش شده است. آشنایی پزشکان با چنین پدیده‌ای از به‌کارگیری روش‌های درمانی غیرضروری و در برخی موارد خطرناک جلوگیری می‌کند؛ با وجود این، بیمارانی که در جریان یک وضعیت بالینی حاد دچار استرس هیپرگلیسمی می‌شوند، در آینده ممکن است دچار دیابت شوند. به همین علت پیگیری این بیماران دارای اهمیت خاصی است. این مطالعه با هدف بررسی فراوانی استرس هیپرگلیسمی در کودکان بستری در بیمارستان کودکان همدان صورت پذیرفت.

مواد و روشها: این مطالعه توصیفی - مقطعی با روش نمونه‌گیری آسان روی ۳۳۴ بیماری که از تاریخ ۷۹/۱۲/۱ لغایت ۸۰/۲/۳۱ در بیمارستان کودکان قائم (عج) همدان بستری شده، جهت اقدامات تشخیصی نیاز به نمونه‌گیری از خون داشتند، به صورت آینده‌نگر انجام گرفت. بیماران شناخته شده دیابتی یا کسانی که قبل از بستری، سرم قندی دریافت کردند یا داروهایی مثل کورتیکواستروئید و بتا‌آگونیست مصرف نمودند، از مطالعه حذف شدند. جهت سنجش قندخون از روش آنزیمی گلوکز اکسیداز استفاده شد و آزمایش بر روی نمونه سرم، ظرف نیم تا یک ساعت اول نمونه‌گیری، انجام شد. معیار هیپرگلیسمی قند خون بالای ۱۵۰ میلی‌گرم، تب درجه حرارت بالای ۳۷/۵ درجه آگزیلاری و معیار کم‌آبی براساس تقسیم‌بندی سازمان بهداشت جهانی، در نظر گرفته شد.

یافته‌ها: در کل ۳۳۴ بیمار دارای شرایط ورود به مطالعه بررسی شدند. محدوده سنی بیماران بین ۲ روز تا ۱۴ سال بود. ۵۹/۶ درصد بیماران پسر و ۴۰/۴ درصد دختر بودند. دامنه قند خون بین ۳۸ تا ۳۲۵ میلی‌گرم در دسی‌لیتر به دست آمد و ۲۶/۳ درصد کل بیماران درجات متفاوتی از کم‌آبی داشتند. ۲۳/۷ درصد بیماران درجه حرارت بالای ۳۸/۵ تا ۴۰ درجه سانتی‌گراد نشان دادند. استرس هیپرگلیسمی در ۱۷ نفر (۵/۱ درصد) بیماران وجود داشت. استرس هیپرگلیسمی واضحاً در کسانی که درجه حرارت بالاتر یا کم‌آبی شدیدتر یا وضعیت بالینی وخیم‌تر داشتند بیشتر بود. همچنین در پیگیری یک‌ساله هیچ موردی از بروز دیابت در بیماران فوق مشاهده نشد.

نتیجه‌گیری: استرس هیپرگلیسمی رویداد بالینی نسبتاً شایعی در بیماران بستری در بخش‌های بیمارستانی نوزادان و کودکان است. ارتباطی بین استرس هیپرگلیسمی و تشخیص نهایی بیماری وجود ندارد؛ اما هرچه وضعیت بالینی بیمار وخیم‌تر یا درجه حرارت بیمار بالاتر باشد یا درصد کم‌آبی بیمار شدیدتر باشد، احتمال بروز استرس هیپرگلیسمی بیشتر است.

واژه‌های کلیدی: تنش، افزایش قندخون، کودکی، شیرخوارگی

۱- استادیار بخش کودکان دانشگاه علوم پزشکی همدان، نشانی: همدان، بیمارستان اکباتان، بخش اطفال، تلفن: ۶-۸۲۵۱۲۴۴

۲- پزشک عمومی